

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

Dziepółć, III 2016 r.

OŚWIADCZENIE

Na podstawie art. 20 ust.4 ustawy z dn. 7 lipca 1994r. – *Prawo budowlane*
(tekst jednolity **Dz. U. Nr 243 poz.1623 z 2010 roku z późniejszymi zmianami**)

Oświadczam,

że projekt budowlany „**Termomodernizacja budynku gminnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy ulicy Szopena w Górze Siewierskiej**” dz. nr ew. 167/6, 167/7, obręb 4 Góra Siewierska; jednostka ew. 240106_2 Psary został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami, zasadami wiedzy technicznej oraz jest kompletny z punktu widzenia celu, któremu ma służyć.

Branża	Projektant	Podpis	Sprawdzający	Podpis
Sanitarna	mgr inż. Wojciech Jędrzejczyk Nr upr. LOD/1795/POOS/11		mgr inż. Kazimierz Maj Nr upr. UAN.IV-10220/20/84	

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

1.PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest projekt budowlano-wykonawczy modernizacji wewnętrznej instalacji C.O. dla potrzeb rozbudowy i termomodernizacji budynku gminnego przy ulicy Szopena w miejscowości Góra Siewierska.

2.ZAKRES OPRACOWANIA

Niniejsze opracowanie obejmuje projekt:

- wymiany instalacji centralnego ogrzewania,
- wymiany źródła ciepła,
- montaż kolektorów słonecznych,
- wspomaganie wentylacji grawitacyjnej,
- likwidację nieczynnych elementów instalacyjnych.

3.PODSTAWA OPRACOWANIA

1. Projekt architektoniczno-budowlany.
2. Wytyczne Inwestora.
3. Wytyczne projektowania, obowiązujące normy i przepisy.
4. Katalogi producentów urządzeń.

4.CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO BUDYNKU

Obiekt częściowo podpiwniczony o konstrukcji tradycyjnej, parterowy z miejscową nadbudową piętrową. Dach płaski, dwuspadowy pokryty papą. Obiekt zaopatrzony jest w kocioł gazowy kondensacyjny (77-50°C) na gaz ziemny. Z uwagi na montaż w piwnicy o dużej wilgotności, kocioł wykazuje cechy skorodowania metalowych elementów obudowy oraz przyłączy. Ogrzewanie wodne z grzejnikami płytowymi.

5. ROZWIĄZANIA PROJEKTOWE

Przed przystąpieniem do robót należy zlikwidować nieczynne elementy instalacji C.O. a mianowicie kocioł, zasobniki, naczynia przeponowe, armaturę towarzyszącą, grzejniki oraz rurociągi.

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

5.1. INSTALACJA C.O.

Instalacja grzewcza w modernizowanym budynku zasilana będzie z kotłowni gazowej zlokalizowanej w piwnicy budynku gminnego.

Obliczenie strat ciepła dla w/w budynku, oraz wyznaczenie współczynników ciepła przegród budowlanych przeprowadzono w oparciu o normy:

*Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. z późniejszymi zmianami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie :

*PN-EN 12831-2006 – Instalacje grzewcze w budynkach. Metoda obliczania projektowego obciążenia cieplnego

*PN-EN 12831-2006 - projektowe temperatury zewnętrzne , przyjęto $t_z = -20^{\circ}\text{C}$

*PN-EN 12831-2006 – projektowe temperatury wewnętrzne, przyjęte t_w opisano na rzutach pomieszczeń

5.1.1. TECHNICZNE WARUNKI PROJEKTOWANIA.

Strefa klimatyczna: III strefa

Temperatura zewnętrzna: -20°C .

Czynnik grzewczy: woda

System ogrzewania: pompowe, systemu zamkniętego

Źródło ciepła: kocioł gazowy jednofunkcyjny (system ogrzewania 55/30 $^{\circ}\text{C}$) z zasobnikiem biwalentnym 300 dm³.

Przyjęto temperatury wewnętrzne zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury.

Obliczenia niezbędne do wykonania projektu budowlano-wykonawczego sporządzono w programie InstalSoft.

5.1.2. RUROCIĄGI

Instalacje C.O. projektuje się jako instalację dwururową. Działki należy wykonać z rur ze stali węglowej ocynkowanej. Zakres temperatury pracy od -20°C do 120°C , maksymalne ciśnienie pracy 16 bar. Do łączenia stosować kształtki systemowe, zaprasowywane wg. zaleceń producenta systemu rur. Przejścia rur

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

przez ściany wykonać w tulejach ochronnych z materiału nie twardszego niż sama rura. W miejscach przejść przez przegrody nie mogą występować połączenia rur. Przestrzeń między tuleją ochronną a rurą powinna być wypełniona materiałem plastycznym nieoddziałującym na przewody. Kompensacje wydłużeń termicznych na prostych odcinkach przewodów instalacji centralnego ogrzewania zaprojektowano jako naturalną. W przypadku mocowania przewodów do ścian należy zastosować następujące rozstawy uchwytów przesuwnych:

- przy średnicy nominalnej 15 mm - 1,25 m,
- przy średnicy nominalnej 18 mm - 1,50 m,
- przy średnicy nominalnej 22 mm – 2,00 m,
- przy średnicy nominalnej 28 mm – 2,25 m,
- przy średnicy nominalnej 35 mm – 2,75 m,

Całość instalacji rurowej zabezpieczyć izolacją z pianki poliuretanowej o współczynniku przenikania ciepła λ 0,035 [W/mK] przy temp 40 °C.

5.1.3. ELEMENTY GRZEJNE

Dla pomieszczeń projektuje się grzejniki stalowe płytowe z podłączeniem dolnym. Połączenia z armaturą gwintowane (poprzez złączki z gwintami GZ i GW). Każdy grzejnik wyposażyć w zestaw przyłączeniowy do grzejników dolnozasilanych, zawór termostatyczny i odpowietrznik. Zapewnia to możliwość odcięcia każdego grzejnika bez spuszczenia wody z instalacji. Armatura odcinająca i regulacyjna powinny być zlokalizowane w miejscach łatwo dostępnych.

Dopuszcza się dopasowanie wielkości grzejników do aranżacji i zagospodarowania poszczególnych pomieszczeń pod warunkiem spełnienia wymogu mocy grzewczej grzejników wykazanych na rozwinięciu instalacji.

5.1.4. PRZEWODY ROZPROWADZAJĄCE

Połączenia z armaturą gwintowane, uszczelniane pastą oraz konopiami. Przewody prowadzić przy posadzce, na powierzchni ścian. Przejścia przewodów przez drzwi przedstawiono na rozwinięciu instalacji C.O. (rys. 5).

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

5.1.5. ARMATURA

Armatura odcinająca i regulacyjna powinny być zlokalizowane w miejscach łatwo dostępnych. Projektuje się zastosowanie następujących typów armatury i osprzętu. Do regulacji ilości czynnika grzejnego dopływającego do grzejników zastosować zawory z nastawą wstępną z głowicami termostatycznymi, wyposażone w zabezpieczenie antykradzieżowe. Przy każdym grzejniku dolnozasilanym zastosować zestaw przyłączeniowy prosty lub kątowy dla możliwości odcięcia i zdemontowania pojedynczego grzejnika. Przy każdym grzejniku zamontować odpowietrznik, jest on elementem wyposażenia grzejnika dolnozasilanego.

5.2. PRZYGOTOWANIE C.W.U

Źródłem ciepła na potrzeby przygotowania C.W.U. będzie projektowany kocioł kondensacyjny gazowy (wykorzystanie kotła 50%) oraz kolektory słoneczne (wykorzystanie 50% ciepła słonecznego). Czynnik grzewczy - glikol. Projektuje się 3 kolektory słoneczne wykonane z aluminium i miedzi (Al-Cu) w technologii spawania laserowego. Każdy z kolektorów charakteryzuje się parametrami nie gorszymi niż:

- powierzchnia brutto (jednego kolektora): 2,09 m²,
- powierzchnia czynna (jednej sztuki): 1,82 m²,
- sprawność optyczna (jednej sztuki): 80,80 %,
- pojemność cieczowa (jednej sztuki): 0,85 l.

Kolektory słoneczne będą współpracowały z zasobnikiem solarnym ciepłej wody użytkowej o objętości 300 dm³.

Odbiór ciepła z kolektorów słonecznych do przygotowania ciepłej wody użytkowej w podgrzewaczu. Współpraca instalacji z kotłem gazowym w zakresie dogrzewania C.W.U. do wymaganej temperatury, będzie odbywać się automatycznie i zgodnie z algorytmem zaprojektowanym dla sterownika instalacji, który stanowi integralną część zespołu pompowo sterowniczego instalacji.

5.2.1. OBLICZENIA I DOBÓR URZĄDZEŃ DO INSTALACJI

5.2.1.1. Zapotrzebowanie ciepła do C.W.U.

Liczba osób korzystających z instalacji C.W.U. w budynku:

20

Jednostkowe zapotrzebowanie C.W.U.:

15 l/osobę

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

Dobowe zapotrzebowanie C.W.U. ogółem: $V = 300 \text{ l}$
Temperatura obliczeniowa C.W.U.: $t = 50^{\circ}\text{C}$
Ciepło do przygotowania C.W.U.: $Q_d = 300 * (50 - 10) * 4,19 / 3600 = 13,96 \text{ kWh/d}$

5.2.1.2. Dobór kolektorów słonecznych

Wskaźnik dziennego uzysku ciepła z 1 m^2 kolektora w szczytowym okresie lata:

$$k = 3 \text{ kWh/m}^2$$

Obliczeniowa powierzchnia apertury baterii kolektorów słonecznych:

$$F_a = 13,96 / 3 = 4,65 \text{ m}^2$$

Obliczeniowa liczba kolektorów słonecznych dla instalacji.

Do projektowanej instalacji słonecznej dobrano 3 kolektory o powierzchni czynnej $1,8 \text{ m}^2$ każdy. W sumie powierzchnia czynna baterii wynosi:

$$F_a = 5,4 \text{ m}^2$$

5.2.1.3. Dobór pojemnościowego podgrzewacza C.W.U.

Pojemność cieplna C.W.U. w temperaturze wody 70°C : 69 kWh/m^3

Obliczeniowa pojemność podgrzewacza: $V_z = 3 * 3 * 1,8 / 69 = 0,235 \text{ m}^3$

Dobrano pojemnościowy biwalentny podgrzewacz CWU o pojemności 300 litrów.

5.2.1.4. Dobór zespołu pompowego

Nominalny przepływ nośnika ciepła- glikolu dla 3 kolektorów :

$$V = 3 * 1,5 * 60 = 270 \text{ l/h}$$

Obliczeniowy spadek ciśnienia nośnika ciepła w obiegu kolektorowym przy prędkości przepływu $0,5 \text{ m/s}$:

$$R = 4 \text{ m słupa wody.}$$

Dobrano zespół pompowy z pompą elektroniczną o maksymalnej zdolności podnoszenia 7 m , sterowaną sygnałem PWM2 z wbudowanym sterownikiem pozwalającym obsłużyć powyższą instalację.

5.2.1.5. Dobór naczynia przeponowego dla obiegu glikolowego instalacji

$$V_c = V_{inst} * (a+b) + V_{kol} * (p_{max} + 1) / p_{max} - p_1$$

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

Vc – pojemność obliczeniowa naczynia przeponowego

Vinst – pojemność cieczowa obiegu glikolowego instalacji: 20 dm³

a – wskaźnik początkowej pojemności naczynia przeponowego: 0,015

b – wskaźnik rozszerzalności objętościowej nośnika ciepła: 0,067

Vkol – sumaryczna pojemność cieczowa kolektorów : 3 dm³

pmax – ciśnienie maksymalne instalacji obiegu glikolowego:

pmax = pdop – 0,5 bar = 6 – 0,5 = 5,5 bar

pdop – ciśnienie otwarcia zaworu bezpieczeństwa 6 bar

p1 – nadwyżka ciśnienia statycznego w naczyniu p1 = 1,5 + pstat

pstat – wysokość „H” instalacji 1 bar

$$Vc = (20 * 0,082 + 3) * 6,5 / 3 = 10,05 \text{ dm}^3$$

Dobrano naczynie przeponowe o pojemności 18 dm³

5.2.1.6. Dobór naczynia przeponowego do podgrzewacza C.W.U.

Wielkość naczynia przeponowego dla podgrzewacza o pojemności 300 dm³ dobrano przy założeniu temperatury C.W.U. w podgrzewaczu tmax = 70°C.

Dobrano naczynie przeponowe o pojemności 23 dm³.

Obieg solarny

Ilość kolektorów: Lk1 = 3 [szt.]

Moc maksymalna jednego kolektora: Q1= 1,4 [kW]

Sumaryczna moc kolektorów na obiegu: Q'=Lk1*Q1 = 4,2 [kW]

Ciśnienie otwarcia zaworu bezpieczeństwa: pdop = 5,5 [MPa]

Ciśnienie zrzutowe: p1= 6,05 [MPa]

Ciepło parowania wody (przy ciśnieniu zrzutowym p1) r = 2056 [kJ/kg]

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

Wymagana przepustowość zaworu bezpieczeństwa: $m \geq 3600 \cdot (Q' / r)$
 $m \geq 7$
 $[kg/h]$

Entalpia płynu przed zaworem przy ciśnieniu zrzutowym: $i_1 = 711 \text{ [kJ/kg]}$

Entalpia płynu na wylocie z zaworu przy ciśnieniu atmosferycznym: $i_2 = 419 \text{ [kJ/kg]}$

Udział pary w mieszance: $x_2 = \frac{(i_1 - i_2)/r}{0,14} = 2 \text{ [-]}$

Wsp. poprawkowy uwzględniający właściwości przed zaworem: $K = 0,53$

Wsp. wypływu cieczy dla zaworu (1/2" , 6 bar): $\alpha_c = 0,32 \text{ [-]}$

Gęstość wody przed zaworem bezpieczeństwa: $\rho = 998 \text{ [kg/m}^3\text{]}$

Wymagana powierzchnia wypływu dla wody: $A_w = (1 - x_2) \cdot m / (10 \cdot K \cdot \alpha_c \cdot (p_1 + 0,1))$
 $A_w = 0,6 \text{ [mm}^2\text{]}$

Współczynnik wypływu pary dla (1/2" , 6 bar): $\alpha = 0,39 \text{ [-]}$

Wymagana powierzchnia wypływu dla pary wodnej: $A_{pw} = x_2 \cdot m / (10 \cdot K \cdot \alpha \cdot (p_1 + 0,1))$
 $A_{pw} = 0,1 \text{ [mm}^2\text{]}$

Wymagana powierzchnia wypływu dla pary wodnej i wody: $A = A_w + A_{pw}$
 $A = 0,7 \text{ [mm}^2\text{]}$

Wymagana minimalna średnica : $d \geq (4 \cdot A / \pi)^{0,5}$
 $d \geq 0,94 \text{ [mm]}$

Dobrano zawór bezpieczeństwa 1/2" , 6 bar , dla którego najmniejsza średnica kanału przepływowego wynosi 13 mm.

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

5.5.6. KOTŁOWNIA

Bilans cieplny budynku głównego:

- Instalacja C.O. : 56,24 kW
- Instalacja C.W.U : 13,96 kW
- Całkowite zapotrzebowanie 70,2 kW

ŹRÓDŁO CIEPŁA:

Źródłem ciepła dla budynku będzie kocioł wiszący kondensacyjny jednofunkcyjny z zasobnikiem biwalentnym. Opalany gazem ziemnym. Kocioł zaprojektowano dla parametrów nie gorszych niż przedstawione w tabeli.

Specyfikacja techniczna kotła gazowego , jednofunkcyjnego z zasobnikiem:

Moc maks. (ogrzewanie):	89,5 [kW]
Moc min. (ogrzewanie):	15,8 [kW]
Pojemność wodna kotła:	7,5 [L]
Wymiary - Szerokość:	500 [mm]
Wymiary - Wysokość:	750 [mm]
Zasilanie z kotła i powrót:	ø 32 mm
Podłączenie gazu:	ø 20mm
Waga :	68 Kg

POMIESZCZENIE:

Pomieszczenie kotłowni gazowej znajduje się w piwnicy budynku. Dla kotłowni przewidziano remont zgodnie z projektem branży architektonicznej.

WENTYLACJA KOTŁOWNI:

Ze względu na to, iż zaprojektowano kocioł gazowy z zamkniętą komorą spalania, w kotłowni zastosować wentylację naturalną. Wywiew poprzez istniejący kanał kominowy (wymiana kratki wentylacyjnej).

ODPROWADZANIE SPALIN, DOPROWADZENIE POWIETRZA:

Wyprowadzenie spalin poprzez komin za pomocą rozety, zaczerp powietrza z istniejącej czerpni, którą należy wyposażyć w kanał wentylacyjny typu „Z”.

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

Wykonanie stal ocynkowana. Wyprowadzona na wysokość 2m nad poziom terenu. Przekrój kanału nie mniejszy niż 200 cm².

5.3. WENTYLACJA

Na dachu zastosować wspomaganie wentylacji grawitacyjnej w postaci obrotowej nasady kominowej montowana na podstawie kominowej zgodnie z rzutem dachu.

6.0 WARUNKI OGÓLNE

6.1 ODBIORY I EKSPLOATACJA

Okresowo wykonywać czyszczenie filtra przed piecem oraz filtra przed reduktorem w punkcie redukcyjno-pomiarowym.

Całość instalacji należy wykonać zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75 z dnia 15 czerwca 2002 r.) z późniejszymi zmianami.

6.2 PRÓBY SZCZELNOŚCI

Instalację należy poddać próbom ciśnieniowym:

a) na zimno na ciśnienie 0,6MPa. Próbę należy uznać za pozytywną, jeżeli po 24 godzinach spadek ciśnienia nie przekroczy 0,05 MPa. Na czas próby należy przewody odciąć zaworami zaporowymi zamontowanymi w kotłowni.

b) na gorąco na ciśnienie robocze przy max. parametrach czynnika grzejącego. Urządzenia należy poddać próbom ciśnieniowym wg DTR producenta.

6.3 PŁUKANIE

Przed regulacją głowic na zaworach termostatycznych, całą instalację należy dokładnie, co najmniej dwukrotnie przepłukać. Prędkość wody płuczącej powinna wynosić 1,5m/s. Na czas płukania otworzyć zawory spustowe w kotłowni.

6.4 BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY

Podczas realizacji robót Wykonawca będzie przestrzegać przepisów dotyczących BHP. Wykonawca zapewni i będzie utrzymywał wszelkie urządzenia zabezpieczające, socjalne oraz sprzęt i odpowiednią odzież dla ochrony życia i zdrowia osób zatrudnionych na budowie oraz dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego. Zastosowane w obiekcie urządzenia powinny posiadać zgodnie z obowiązującymi przepisami aprobaty techniczne, certyfikaty zgodności, świadectwa dopuszczenia. Wykonawcy muszą posiadać wymagane przeszkolenia, jak również muszą znać i przestrzegać przepisy BHP obowiązujące podczas prac budowlano – montażowych.

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

6.5 UWAGI KOŃCOWE

Wszystkie prace montażowe, próby i odbiory wykonywać zgodnie z „Warunkami technicznymi wykonywania i odbioru robót budowlano-montażowych” i właściwymi przepisami branżowymi oraz przepisami BHP. Przy robotach montażowych należy przestrzegać przepisów: - Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków i innych obiektów budowlanych i terenów (dz. U. Nr 121 , poz. 1138).

Jeżeli zdaniem oferenta lub wykonawcy, w dostarczonej dokumentacji projektowej nie ujęto wszystkich koniecznych elementów zarówno w zakresie podstawowego zagadnienia jak i branż związanych to przed przystąpieniem do robót musi zgłosić listę uwag, do których ustosunkuje się projektant. W innym przypadku uważa się, że dokumentacja została zaakceptowana przez wykonawcę i przyjęta do realizacji bez uwag.

Po wykonaniu wszystkich prac przed odbiorem robót, wykonawca sporządzi dokumentację powykonawczą oraz instrukcję obsługi.

Opracował:

mgr inż. Wojciech Jędrzejczyk

Upr. bud. nr LOD/1795/POOS/11

Sprawdził:

mgr inż. Kazimierz Maj

Upr. bud. nr UAN.IV-10220/20/84

PRACOWNIA PROJEKTOWA „VITARO”	
DZIEPÓŁĆ 3 97-500 Radomsko	tel. (44) 682 21 38, tel. kom. 604 823 027

CZEŚĆ GRAFICZNA:

RYS. S-PBW - 01. – INSTALACJA C.O. – RZUT PIWNICY

RYS. S-PBW - 02. – INSTALACJA C.O. – RZUT PARTERU

RYS. S-PBW - 03 – INSTALACJA C.O. – RZUT PIĘTRA

RYS. S-PBW - 04 – INSTALACJA SOLARNA – RZUT DACHU

RYS. S-PBW - 05 – ROZWINIĘCIE C.O.

RYS. S-PBW - 06 – INSTALACJA C.O – SCHEMAT KOTŁOWNI

RYS. S-PBW - 07 – WENTYLACJA – RZUT DACHU